

Historický ústav FF UHK**Posudek vedoucího bakalářské práce****Autor: Marek Řízek****Studijní obor: Archivnictví - historie****Název práce (česky): Potyčky a ozbrojené srážky Prusů s obyvatelstvem východních Čech za války 1866****Vedoucí práce: Mgr. Jiří Hutečka, Ph.D.****Oponent práce: Mgr. Vojtěch Kessler, Ph.D.**

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Objevnost a originalita tématu	B
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie, struktura práce	D
Schopnost analýzy pramenů a literatury; jejich úplnost	D
Adekvátnost vyvozených závěrů	C
Stylistika, respektování gramatických norem, poznámkový aparát	C

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: A-B-C-D-E-F.

Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení F, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Hodnocení práce:

Autor v úvodu zmiňuje, že „cílem práce je zmapovat místa ozbrojených incidentů v oblasti Novoměstska a Dobrušska na základě pamětních knih a kronik“. Téma reakcí civilního obyvatelstva na vojenské tažení je jistě zajímavé a pro danou oblast a konflikt relativně málo tematizované, jakkoliv pro jiné konflikty a jiná období (např. třicetiletá války) již literatura existuje i v kontextu východních Čech (např. práce Jiřího Hoffmana).

Práce je strukturována dle geografického vymezení, jež je do značné míry vymezeno působením pruská armády na územích zasažených relativně dlouhou okupací v rámci tzv. šestitýdenní války. Jádrem práce logicky tvoří „selské pozdvižení“, jemuž předchází obecný úvod do kulturního obrazu Prusů v českém prostředí. Vedle nevyjasněnosti toho, co je vlastně „české“ (viz níže), je problémem i v poněkud nadbytečné obecné úvodní kapitole, a naopak v kapitole poslední, jež je vlastně medailonkem jednoho z účastníků aktivního odporu proti pruským požadavkům.

Právě tato kapitola, založená výhradně na archaické mýtotočrné literatuře z r. 1925 a kusých vzpomínkách, trpí ve zvýšené míře nedostatky, které jsou bohužel typické pro text jako celek. Autor si je sice vědom nezbytnosti kritického přístupu k pramenům, „neboť skoro všechny pamětní knihy jsou psány retrospektivně, tedy několik let po válce a je zcela možné, že některé údaje nemusejí být pravdivé nebo se mohou lišit od reality“ a „musíme brát tato některá tvrzení s rezervou“, svým předsevzetím se však příliš neřídí (i proto, že nemá prameny s čím srovnat – pamětní knihy, notoricky nespolehlivé, jsou vedle pozdějších vzpomínek (dtto) jeho jediným zdrojem). Výsledkem je jistá „mytologizace“ vcelku běžných válečných dějů – různé formy odporu, vesměs pasivního, jsou typickým projevem chování civilního obyvatelstva ve všech předmoderních a vlastně i moderních konfliktech, zapisovatelé těchto dějů však často bývají vědomě či nevědomě motivováni k jejich nemalé drammatizaci, glorifikaci, zkreslení či „nafukování“ či přímo smýšlení. Autor bohužel neodolal pokušení a vesměs proplánuje důvěřuje tomu, co je mu prameny sdělováno; omezený okruh využití literatury mu v tomto příliš nepomáhá (autor bohužel nijak nereflektuje tematicky odpovídající studie Josefa Šrámka k českému a moravskému venkovu ve válečném roce 1866,

vydané v posledních dvou letech); výsledkem je v zásadě převyprávění nespolehlivých pramenů bez větší kritické analýzy.

Text se také vyznačuje několika nepřesnostmi či rovnou problémy, jež jeho jinak relativně slušnou kvalitu (v rámci žánru) dále srážejí. Autor např. zřejmě vidí rozdíl mezi pamětními knihami a vzpomínkami „přímých účastníků“ – nejde ale de facto o stejný žánr? Opravdu lze vesničany kladoucí odpor rekvizicím nazývat „povstalci“ (a jejich předáka dokonce „generálem“ tak, jak činí mytologizující lokální literatura)? Opravdu jde o „povstání“? Autor také do značné míry podléhá tradičním vlastenecky českým stereotypům, jež jsou v historické práci poněkud nešťastným východiskem a deformují jeho chápání minulosti. Např. na s. 1ý se tak pouští do ahistorických úvah o tom, že „Češi“ měli bojovat za někoho, kdo chtěl „Čechy“ katolizovat – v jakém smyslu? Tschechen? Böhmen? Kdo přesně se v roce 1866 sítil „Maďarem, Čechem, Chorvatem, Polákem“, atd., co to přesně znamenalo, a proč se to podle autora vylučuje s tím, aby se dotyčný cítil Rakušanem? (nevylučuje) A kteří že to čeští vlastenci kritizovali ideu „války Němců s Němci“?

Po formální stránce splňuje práce všechny základní požadavky na bakalářský text, snad jen seznamy pramenů a literatury by mohly respektovat obecně uznávané řazení dle abecedy.

Bez ohledu na výše uvedenou kritiku považuji práci Marka Řízka za zajímavý počín s ne zcela využitým potenciálem a jako takou ji bez váhání doporučuji k obhajobě.

Náměty pro obhajobu (formou otázek):

- 1.) je autor schopen kvantifikovat, jak často docházelo k „potyčkám“, jak je sám definuje, mezi obyvatelstvem a armádami?
- 2.) co podle autora mohlo motivovat autory pamětních knih k časté dramatizaci popisovaných dějů?

Datum a podpis vedoucího práce:

20. 8. 2018

Jiří Hutečka, Ph.D.